

Výroční zpráva o realizaci protidrogové politiky Královéhradeckého kraje za rok 2009

Kraj: Královéhradecký kraj

Výroční zpráva za rok: 2009

Zpracoval /jméno a funkce/: Lucie Janoušková, krajská protidrogová koordinátorka

Dne: 9. 6. 2010

Projednáno a/nebo schváleno (kým): Komise specifické prevence Rady Královéhradeckého kraje

Projednala a vzala na vědomí Rada Královéhradeckého kraje (usnesení RK/13/725/2010)

Obsah

1	Souhrn.....	2
2	Obecná charakteristika kraje (demografické a socioekonomické ukazatele)	2
2.1	Demografie.....	2
2.2	Nezaměstnanost.....	3
2.3	Kriminalita	4
3	Koordinace protidrogové politiky	5
3.1	Institucionální zajištění	5
3.1.1	<i>Krajské</i>	5
3.1.2	<i>Místní</i>	6
3.2	Hlavní zaměření strategických dokumentů protidrogové politiky kraje.....	7
3.2.1	<i>Výstupy hodnocení realizace aktivit akčního plánu za uplynulé období (končící v r. 2009)</i>	8
3.3	Nejvýznamnější rozhodnutí krajských orgánů v oblasti protidrogové politiky v uplynulém roce	8
3.4	Nejvýznamnější aktivity v oblasti protidrogové politiky v uplynulém roce.....	9
3.5	Identifikované nedostatky/ slabé oblasti v celkové realizaci protidrogové politiky kraje	9
3.6	Finanční zajištění protidrogové politiky	9
3.6.1	<i>Rozpočtové výdaje na protidrogovou politiku</i>	10
4	Situace na drogové scéně	13
4.1	Incidence, prevalence a nejčastěji užívané drogy	13
4.2	Infekční onemocnění	14
4.3	Terénní programy a kontaktní centra	15
4.4	Ambulantní zařízení	17
4.4.1	<i>Poradna pro alkoholismus a jiné toxikomanie</i>	18
4.5	Léčebna návykových nemocí Nechanice	18
4.6	Protialkoholní záchytná stanice.....	18
4.7	Drogové služby ve vězení	19
4.8	Drogová trestná činnost a činnost Policie ČR.....	20
4.8.1	<i>Probační a mediační služba ČR</i>	21
5	Služby poskytované uživatelům drog a osobám ohroženým drogou.....	21
5.1	Činnost v oblasti školství	23
6	Krajské strategie, plány, analýzy.....	26
7	Další údaje – různé.....	27

1 Souhrn

Trendy v užívání návykových látek se v Královéhradeckém kraji nijak výrazně nemění. Nejčastěji užívanými látkami jsou legální drogy – tedy alkohol a tabák. Mezi nelegálními drogami je nejčastěji užívána marihuana a pervitin. Velmi často dochází ke kombinaci návykových látek, a to především s alkoholem, marihuanou a v letních měsících s přírodním opiem.

Stejně jako v minulých letech se klienti přesouvají z centra Hradce Králové do okolních lokalit a menších měst. Neustále se zvyšuje počet „vaříčů“, kteří se soustřeďují především v menších městech, což vyplývá i ze zprávy TOXI týmu Správy Východočeského kraje. Léky s obsahem pseudoefedrinu, ze kterých se metamfetamin vyrábí, jsou do Královéhradeckého kraje ve velkém množství dováženy z Polska.

V Hradci Králové se, především, v letních měsících koná několik hudebních festivalů s mezinárodní účastí, které s sebou přináší víkendové užívání, které je tak zvláště v letních měsících celkem časté.

Do poloviny roku 2009 vykonávala funkci krajské protidrogové koordinátorky Mgr. Monika Honzíková, kterou v červnu vystřídala Mgr. Lucie Janoušková. Protidrogová problematika je řešena v rámci Komise specifické prevence Rady Královéhradeckého kraje, za účasti přizvaných externistů – odborníků.

V síti služeb nedošlo k žádným významným změnám. Žádná nová služba nevznikla ani nezanikla. Stávající síť služeb zůstává již několik let neměnná.

2 Obecná charakteristika kraje (demografické a socioekonomické ukazatele)

Královéhradecký kraj se rozkládá na ploše 4759 km², sousedí s krajem Pardubickým, Libereckým a Středočeským, na severu pak kraj tvoří hranici s Polskem. Královéhradecký kraj se počtem obyvatel v Česku řadí mezi kraje na desáté místo. Podobný počet obyvatel, mezi 500.000 a 600.000, mají ještě kraje Plzeňský, Zlínský, Pardubický a Vysočina. Celkový počet obcí je 448, z toho obcí s rozšířenou působností je 15. Kraj je rozdělen do 5 okresů (Hradec Králové, Rychnov nad Kněžnou, Trutnov, Jičín, Náchod).

2.1 Demografie

K 31. prosinci 2009 byl počet obyvatel 554 402, z toho 271 733 mužů a 282 669 žen. Jde tedy o mírný pokles (počet obyvatel k 1. lednu 2008 byl 554 520). Střední stav obyvatelstva je 554 511 obyvatel.

Počet obyvatel v Královéhradeckém kraji a jeho okresech v roce 2009

	Stav na počátku období 1. ledna 2009			Střední stav obyvatelstva			Stav na konci období 31. prosince 2009		
	celkem	muži	ženy	celkem	muži	ženy	celkem	muži	ženy
Kraj celkem	554 520	271 803	282 717	554 511	271 805	282 706	554 402	271 733	282 669
v tom okresy:									
Hradec Králové	162 377	78 800	83 577	162 761	78 994	83 767	163 011	79 156	83 855
Jičín	79 585	39 483	40 102	79 515	39 413	40 102	79 618	39 451	40 167
Náchod	112 582	55 062	57 520	112 472	55 018	57 454	112 342	54 946	57 396
Rychnov n. Kněž.	79 198	39 037	40 161	79 289	39 106	40 183	79 238	39 091	40 147
Trutnov	120 778	59 421	61 357	120 474	59 274	61 200	120 193	59 089	61 104

Zdroj: Český statistický úřad

2.2 Nezaměstnanost

K 31. 12. 2009 evidovaly úřady práce v kraji celkem 23 373 uchazečů o zaměstnání, což je o 8 645 osob více než na konci roku 2008.

Z pohledu území se počet nezaměstnaných pohybuje od 2 894 v okrese Rychnov nad Kněžnou až po 5 854 v okrese Trutnov. V porovnání s rokem 2008 byl ve všech okresech zaznamenán nárůst počtu nezaměstnaných osob. Největší nárůst byl v okrese Trutnov a to o 1 722 osob, nejmenší naopak v okrese Jičín, kde to bylo o 1 011 osob.

Míra registrované nezaměstnanosti k 31. 12. 2009 byla v kraji 7,97% (ženy 8,69%, muži 7,43%), což je o 3,16% více než v roce předchozím. V jednotlivých okresech kraje se míra registrované nezaměstnanosti pohybovala od 5,77% v okrese Hradec Králové až po 8,99% v okrese Trutnov.

**Počet uchazečů o zaměstnání a míra registrované nezaměstnanosti dle jednotlivých okresů
Královéhradeckého kraje**

Okres	2008 (31. 12. 2008)		2009 (30. 9. 2009)	
	Uchazeči o zaměstnání	Míra registrované nezaměstnanosti	Uchazeči o zaměstnání	Míra registrované nezaměstnanosti
Hradec Králové	3 692	3,98%	5 292	5,77%
Jičín	2 568	5,82%	3 579	8,86%
Náchod	2 697	4,42%	4 206	7,24%
Rychnov nad Kněžnou	1 639	3,98%	2 894	7,11%
Trutnov	4 132	6,09%	5 854	8,99%

Zdroj: Český statistický úřad

*Míra registrované nezaměstnanosti dle pohlaví a celkový počet neumístěných uchazečů o zaměstnání
k 31. 12. 2009*

	2008	2009
Míra registrované nezaměstnanosti celkem v % (k 31. 12.)	4,81%	7,97%
- ženy	5,59%	8,69%
- muži	4,19%	7,43%
Neumístění uchazeči o zaměstnání celkem (k 31.12.)	14 728	23 373
Volná pracovní místa	4 052	1 333

Zdroj: Český statistický úřad

2.3 Kriminalita

Protidrogové problematiky se nejvíce týkají trestné činy majetkové, kterých bylo k 30. 9. 2009 v Královéhradeckém kraji spácháno celkem 4 599, z toho se nejčastěji jednalo o krádeže prosté, kterých bylo 2 460. Kromě případů krádeží prostých (nejvíce okres Hradec Králové – 713), bylo nejvíce trestných činů spácháno v okrese Trutnov.

Kriminalita podle druhů trestných činů v okresech Královéhradeckého kraje

	Celkem									
	obecné činy									
	násilné činy		mravnostní činy		majetkové činy celkem					
					krádeže vloupáním		krádeže prosté		ostatní majetkové činy	
počet případů	objasněnost v %	počet případů	objasněnost v %	počet případů	objasněnost v %	počet případů	objasněnost v %	počet případů	objasněnost v %	
Kraj celkem	527	.	61	.	1 656	.	2 460	.	483	.
v tom okresy:										
Hradec Králové	143	65,03	18	66,67	336	21,73	713	25,95	86	34,88
Jičín	80	68,75	5	80,00	261	21,07	341	23,43	57	22,81
Náchod	124	74,19	10	90,00	408	15,69	498	24,50	122	28,69
Rychnov n. Kněž.	27	59,26	3	66,67	187	26,74	291	34,71	42	45,24
Trutnov	153	74,51	25	80,00	464	28,02	617	22,69	176	28,98

Zdroj: Policie České republiky

Nejrizikovějšími regiony jsou dle uvedených statistik okresy Hradec Králové a Trutnov. Jedná se o dvě největší města Královéhradeckého kraje s nejvyšším počtem obyvatel. V těchto městech je množství barů, diskoték a jsou zde pořádány letní festivaly různých žánrů. V obou městech je zřízeno kontaktní centrum.

3 Koordinace protidrogové politiky

3.1 Institucionální zajištění

3.1.1 Krajské

Funkci krajské protidrogové koordinátorky zastávala do poloviny roku 2009 Mgr. Monika Honzíková a od června 2009 nastoupila do této funkce Mgr. Lucie Janoušková, která pracuje na odboru sociálních věcí a zdravotnictví, na oddělení prevence, rozvoje a sociálně právní ochrany. Přímým nadřízeným je Mgr. Robert Černý, vedoucí oddělení prevence, rozvoje a sociálně právní ochrany. Úvazek je dle zákona 1,0.

V Královéhradeckém kraji je jako poradní a iniciační orgán zřízena Komise specifické prevence Rady Královéhradeckého kraje. Protidrogová koordinátorka je jedním z členů této komise. Předsedou Komise specifické prevence je radní pro sociální oblast Ing. Miroslav Uchytíl. Komise se zabývá preventivními programy a projekty. Od listopadu 2008, kdy byla zrušena Protidrogová komise, se na Komisi specifické prevence projednávají taktéž věci z oblasti protidrogové problematiky. Na jednotlivá jednání Komise specifické prevence jsou zváni i externisté – odborníci na jednotlivé oblasti.

Komise specifické prevence Rady Královéhradeckého kraje

Titul, příjmení, jméno	Zaměstnavatel	Tel. zam.	E-mail
Ing. Miroslav Uchytíl	Královéhradecký kraj – radní pro sociální oblast	495 817 290	uchytil@kr-kralovehradecky.cz
Mgr. Robert Černý	Krajský úřad KHK - vedoucí oddělení prevence, rozvoje a SPO	495 817 432	rcerny@kr-kralovehradecky.cz
Mgr. Hana Vojtěchová	Krajský úřad KHK - krajská školská metodička prevence	495 817 379	hvojtechova@kr-kralovehradecky.cz
Mgr. Martina Smudková	Krajský úřad KHK - koordinátorka a metodička sociální prevence	495 817 345	msmudkova@kr-kralovehradecky.cz
Mgr. Lucie Janoušková	Krajský úřad KHK - krajská protidrogová koordinátorka	495 817 584	ljanouskova@kr-kralovehradecky.cz
Mgr. Jana Fiedlerová	Krajský úřad KHK – rovné příležitosti, rozvoj lidských zdrojů, rodinná politika	495 817 332	jfiedlerova@kr-kralovehradecky.cz
Mgr. Milan Šveřepa	Krajský úřad KHK – koordinátor plánování sociálních služeb	495 817 594	mšveřepa@kr-kralovehradecky.cz

Spolupráce s jednotlivými resorty probíhá velmi dobře. Daří se spolupracovat s krajskou školskou metodičkou prevence z odboru školství (např. v rámci společných aktivit a předávání informací), i s kolegy z odboru sociálních věcí a zdravotnictví (např. s manažerkou prevence

kriminality). Fungující je taktéž spolupráce se Správou Východočeského kraje Policie ČR (spolupráce na likvidaci, předávání informací) i s jednotlivými neziskovými organizacemi (účast na vzdělávání, předávání informací).

Vzdělávání koordinátorů obecních úřadů obcí s rozšířenou působností probíhá dle jejich potřeb a aktuálních témat. V roce 2009 byly zrealizovány 2 semináře na téma – „ Domácí násilí v praxi protidrogového koordinátora“ a „Rodina v kontextu závislosti“. Semináře jsou ve většině případů spojeny s poradami protidrogových koordinátorů, a to z důvodu velké časové vytíženosti koordinátorů, kteří zastávají kumulované funkce. Krajská protidrogová koordinátorka se vzdělává především prostřednictvím odborných konferencí a seminářů, které jsou zaměřeny na různá aktuální témata a problémy.

Ve spolupráci s Pardubickým krajem proběhl v dubnu seminář „Ambulantní léčba v alkohol-toxi ambulancích“, který byl určen lékařům psychiatrických a AT ambulancí z Královéhradeckého a Pardubického kraje. Spolupráce s lékaři se však i nadále příliš nedaří.

3.1.2 Místní

Místní protidrogoví koordinátoři jsou ustanoveni na obecních úřadech obcí s rozšířenou působností na odborech sociálních, odboru školství či odboru správním. Ve všech případech se jedná o situaci, kdy koordinátoři mají kumulované funkce, s čímž souvisí jejich velké vytížení ostatními agendami. Stává se tedy, že na jednom úřadě jsou pro tuto agendu 2 kontaktní osoby, které se vzájemně zastupují. Koordinátoři většinou tuto agendu vykonávají spíše z vlastní vůle, nežli z pověření svých vedoucích, na což navazuje i neochota nadřízených posílat koordinátory na jednotlivé semináře, porady či vzdělávání.

Spolupráce s místními protidrogovými koordinátory funguje dobře. Daří se scházet při poradách a vyměňovat si podstatné informace. V případě otázek či problémů jsou tyto věci řešeny v nejbližší možné době. Krajská protidrogová koordinátorka informuje místní koordinátory o novinkách prostřednictvím emailu a pořádá semináře dle jejich vzdělávacích potřeb.

Úroveň práce protidrogových koordinátorů se liší dle jednotlivých měst a to především díky jejich vytíženosti a přístupu vedoucích k této agendě. V některých městech je však spolupráce na velmi dobré úrovni a práce protidrogových koordinátorů se daří.

Místní protidrogoví koordinátoři

Jméno, příjmení	Úřad	Telefon	E-mail
Cepková Kateřina	MÚ Broumov	491 504 329	cepkova@broumov-mesto.cz
Pajerová Monika	MÚ Dobruška	494 629 624	m.pajerova@mestodobruska.cz
Poskočilová Jaroslava	MÚ Dvůr Králové nad Labem	499 318 239	poskocilova.jaroslava@mudk.cz
Kuchta Michal	MÚ Hořice	492 105 440	kuchta@horice.org
Čeřovská Zuzana	MÚ Hořice	492 105 417	cerovska@horice.org
Kotala Jiří	Magistrát HK	495 707 322	jiri.kotala@mmhk.cz
Pilný Jiří	MÚ Jaroměř	491 847 274	pilny@jaromer-josefov.cz
Mejsnar Lukáš	MÚ Jičín	493 545 259	mejsnar@mujicin.cz
Landová Olga	MÚ Náchod	491 405 430	olga.landova@mestonachod.cz
Dvořáčková Dagmar	MÚ Nové Město nad Metují	491 419 645	dvorackova@novemestonm.cz
Holková Hana	MÚ Nový Bydžov	495 703 937	holkova@novybydzov.cz
Šána Milan	MÚ Rychnov nad Kněžnou	494 509 403	milan.sana@rychnov-city.cz
Vojtěch Michal	MÚ Trutnov	499 803 223	vojtech@trutnov.cz
Jaklová Iva	MÚ Trutnov	499 803 194	jaklova@trutnov.cz
Mičová Radka	MÚ Vrchlabí	499 405 747	micovaradka@muvrchlabi.cz
Kovaříčková Běla	MÚ Kostelec nad Orlicí	494 337 210	bkovarickova@muko.cz
Susová Ema	MÚ Nová Paka	493 760 201	susova@munovapaka.cz

3.2 Hlavní zaměření strategických dokumentů protidrogové politiky kraje

Strategie protidrogové politiky Královéhradeckého kraje na období 2008 – 2010 se skládá ze 4 důležitých pilířů protidrogové politiky kraje, kterými jsou primární prevence, léčba a resocializace, snižování rizik a snižování dostupnosti návykových látek. Hlavními oblastmi jsou pak koordinace, výzkum a mapování, primární prevence, harm reduction a léčba a sekundární prevence a resocializace. Tato strategie vychází z Národní protidrogové strategie a obsahuje i Akční plán. Akční plán se zaměřuje

na stejné oblasti jako Strategie protidrogové politiky Královéhradeckého kraje, jedná se o nástroj zavádění teorie vycházející ze SWOT analýzy do praxe. Cíle, odpovědnosti i jednotlivé aktivity jsou v něm jasně definovány.

Ke každé z jednotlivých oblastí jsou definovány cíle, kterých má být v rámci strategie dosaženo. Jsou to např. pro oblast koordinace, výzkumu a mapování – spolupráce s městy, informační servis pro města, koordinace činností měst ve vztahu k protidrogové politice; pro oblast primární prevence – podpora vzdělávání pedagogů a dalších pracovníků podílejících se na výuce primární prevence na školách; pro oblast harm reduction a léčby – podpora procesu certifikace drogových služeb; pro oblast sekundární prevence a resocializace – podpora poradenských aktivit pro cílové skupiny uživatelů drog a jejich rodiny. Tyto cíle jsou pak rozpracovány do jednotlivých aktivit v Akčním plánu.

Strategie postihuje specifika Královéhradeckého kraje a podle nich navrhuje opatření i v jednotlivých regionech kraje.

Zaměření protidrogové politiky na území kraje vychází z preventivních, vzdělávacích, léčebných, sociálních, regulačních a kontrolních opatření, které mají za cíl zlepšovat zdravotní, sociální, ekonomické, bezpečnostní a trestněprávní podmínky, které působí na zdravý vývoj jedince i společnosti.

Hlavními principy strategie jsou realistický a komplexní přístup, hodnocení efektivity, partnerství a dlouhodobé plánování.

K obecným prioritám strategie patří snížit spotřebu legálních i nelegálních drog ve společnosti, především mezi mládeží, snížit počet problémových uživatelů nelegálních i legálních drog, omezit nárůst experimentálního a příležitostného užívání legálních i nelegálních drog, snižovat dostupnost legálních a nelegálních drog a to především pro mladé lidi, podporovat dostupné kvalitní služby pro vytváření kvalitnějšího života uživatelů a jejich rodinných příslušníků a snižovat rizika užívání všech typů drog a ekonomické zdravotní a sociální dopady na jedince i společnost.

3.2.1 Výstupy hodnocení realizace aktivit akčního plánu za uplynulé období (končící v r. 2009)

V roce 2009 žádné hodnocení realizace aktivit Akčního plánu neproběhlo. Strategie protidrogové politiky Královéhradeckého kraje i Akční plán jsou na období 2008 – 2010. Hodnocení aktivit tak bude probíhat až v roce 2010.

3.3 Nejvýznamnější rozhodnutí krajských orgánů v oblasti protidrogové politiky v uplynulém roce

V roce 2009 bylo Zastupitelstvem a Radou Královéhradeckého kraje rozhodnuto o vyhlášení dotačního řízení na programy na podporu poskytování sociálních služeb definovaných v zákoně č. 108/2006 Sb., o sociálních službách a na podporu služeb, které navazují, kooperují nebo rozšiřují sociální služby definované v zákoně č. 108/2006 Sb., o sociálních službách.

Zastupitelstvo kraje schválilo dotace na poskytování sociálních služeb definovaných v zákoně č. 108/2006 Sb., v Královéhradeckém kraji v roce 2009 a na podporu služeb, které navazují, kooperují nebo rozšiřují sociální služby definované v zákoně č. 108/2009 Sb., pro rok 2009.

3.4 Nejvýznamnější aktivity v oblasti protidrogové politiky v uplynulém roce

V roce 2009 byly uspořádány 2 porady pro místní protidrogové koordinátory. Obě tyto porady byly spojeny se seminářem - v dubnu to byl seminář „Domácí násilí v praxi protidrogového koordinátora“ a v listopadu „Rodina v kontextu závislosti“. Ve spolupráci s Pardubickým krajem proběhl v dubnu také seminář „Ambulantní léčba v alkohol-toxi ambulancích“, který byl určen lékařům psychiatrických a AT ambulancí z Královéhradeckého a Pardubického kraje.

3.5 Identifikované nedostatky/ slabé oblasti v celkové realizaci protidrogové politiky kraje

Identifikované nedostatky v oblasti realizace protidrogové politiky Královéhradeckého kraje vycházejí ze SWOT analýz, které byly prováděny v rámci procesu tvorby Strategie protidrogové politiky Královéhradeckého kraje na období 2008 – 2010. K identifikovaným nedostatkům patří absence meziresortní koordinace ve financování, v informování, následné překrývání činností, chybění některých činností; chybějící aktuální souhrnná analýza aktivit v oblasti primární prevence vycházející z validních statistických údajů; nedostatek projektů k čerpání peněz z ESF, EHP Norska; v oblasti harm reduction a léčby je to dostupnost služby – terénní programy (málo lidí), malé týmy, špatné vybavení; v oblasti sekundární prevence a resocializace – neexistence doléčovacích programů, neexistence chráněného bydlení, neexistence podporovaného zaměstnávání.

3.6 Finanční zajištění protidrogové politiky

V Královéhradeckém kraji se služby a jednotlivé projekty financují prostřednictvím vyhlášených dotačních programů na podporu poskytování sociálních služeb definovaných v zákoně č. 108/2006 Sb., o sociálních službách a na podporu služeb, které navazují, kooperují nebo rozšiřují sociální služby definované v zákoně č. 108/2006 Sb., o sociálních službách. Certifikace odborné způsobilosti, nebo směřování k jejich získání jsou směrodatné pro přidělování financí z rozpočtu kraje.

Pro rok 2009 mají v dotačním řízení Královéhradeckého kraje prioritu takové sociální služby, které jsou poskytovány s cílem naplnit individuální potřeby uživatelů, umožňují uživateli vést běžný život ve svém přirozeném prostředí, podporují uživatele v zapojení se do místní komunity a předchází tak jeho vyloučení ze společenského života. Preferovány jsou současně také služby, které podporují sociální soudržnost místních společenství (obcí a mikroregionů) a jsou součástí komunitních a jiných regionálních plánů sociálních služeb. Podpořené činnosti musí být v souladu se strategickými

dokumenty Královéhradeckého kraje. Podmínkou dotačního řízení je kromě předložení písemného formuláře žádosti také vložení dat do benchmarkingové aplikace sociálních služeb Královéhradeckého kraje.

V Královéhradeckém kraji je od roku 2009 většina služeb sociální prevence financována prostřednictvím finančních prostředků z ESF v rámci individuálního projektu „Služby sociální prevence v Královéhradeckém kraji“. Z oblasti protidrogové politiky je takto financováno Kontaktní centrum Královéhradecko – o. s. Laxus, Terénní programy Královéhradecký kraj – o. s. Laxus, Terénní programy Trutnovsko – o. s. Laxus a Kontaktní centrum RIAPS Trutnov.

Deficit v oblasti financování drogových služeb je stále značný, a to zejména díky neustálému snižování finančních prostředků na protidrogovou politiku ze státního rozpočtu. Tento deficit se však naštěstí daří vyrovnávat právě prostřednictvím finančních prostředků z ESF v rámci individuálního projektu „Služby sociální prevence v Královéhradeckém kraji“.

Největším problémem v oblasti financování protidrogové politiky je nespolupráce jednotlivých resortů. Ačkoli se neustále mluví o mezioborovosti a nutnosti spolupráce mezi jednotlivými resorty, jichž se protidrogová politiky dotýká, tyto resorty se nechtějí na provozování protidrogových služeb podílet. Jedná se především o Ministerstvo zdravotnictví, Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy a Ministerstvo spravedlnosti.

Z financí na sociální služby musí být často financován zdravotnický materiál, jelikož tyto náklady jsou nedostatečně hrazeny Ministerstvem zdravotnictví. Stejná situace je pak v oblasti drogových služeb ve vězení, kde na službu, která pokrývá 5 věznic a 1 vazební věznici ve 3 krajích, uvolnilo Ministerstvo spravedlnosti částku 107 000 Kč, což není ani 6% z celkového rozpočtu služby.

3.6.1 Rozpočtové výdaje na protidrogovou politiku

Výdaje z rozpočtu kraje

Výdaje	Popis	Výše (v Kč)	Výše (v Kč) na vrub nelegálních drog
Královéhradecký kraj	Oblastní nemocnice Náchod a. s. – Poradna pro alkoholismus a jiné toxikomanie	75 000	69 500
Královéhradecký kraj	o. s. Laxus – Terénní program Královéhradecký kraj	1 794 577 *	1 794 577 *
Královéhradecký kraj	o. s. Laxus – Terénní program Trutnovsko	150 069 *	150 069 *
Královéhradecký kraj	o. s. Laxus – Kontaktní centrum	1 913 838 *	1 913 838 *
Královéhradecký kraj	Sdružení ozdravoven a léčeben okresu Trutnov –	346 458 *	346 458 *

	RIAPS Trutnov – Kontaktní centrum		
Královéhradecký kraj	Sdružení ozdravoven a léčeben okresu Trutnov – RIAPS Trutnov – Terénní program	209 765 **	209 765 **
Královéhradecký kraj	Sdružení ozdravoven a léčeben okresu Trutnov (RIAPS) – Kontaktní centrum	446 746 **	446 746 **
Celkem	...	4 936 453	4 930 953

* Tyto služby jsou financovány prostřednictvím individuálního projektu Královéhradeckého kraje „Služby sociální prevence v Královéhradeckém kraji“.

** Prostředky, které poskytl kraj jako zřizovatel na provoz.

Výdaje z rozpočtu obcí

Výdaje	Popis	Výše (v Kč)	Výše (v Kč) na vrub nelegálních drog
Hořice	o. s. Laxus – Terénní program	40 000	40 000
Kostelec nad Orlicí	o. s. Laxus – Terénní program	25 000	25 000
Kostelec nad Orlicí	ZŠ Gutha Jarkovského – preventivní program v rámci primární protidrogové prevence	5 000	5 000
Hradec Králové	o. s. Laxus – Terénní program	170 000	170 000
Hradec Králové	o. s. Laxus – Kontaktní centrum	350 000	350 000
Hradec Králové	o. s. Laxus – Ambulantní centrum	250 000	250 000
Hradec Králové	o. s. Laxus – Drogové služby ve vězení	60 000	60 000
Hradec Králové	Sion – Týden proti drogám	30 000	30 000
Nové Město nad Metují	o. s. Laxus – Terénní program	10 000	10 000
Nová Paka	o. s. Laxus – Terénní program	20 000	20 000
Nový Bydžov	o. s. Laxus – Terénní program	20 000	20 000
Nový Bydžov	Městský program prevence rizikového chování	50 000	5 000
Jaroměř	o. s. Laxus – Terénní program	40 000	40 000
Vrchlabí	A – klub – svépomocná skupina pro alkoholiky a gamblery	59 000	59 000
Dvůr Králové nad Labem	Sdružení ozdravoven a léčeben okresu Trutnov (RIAPS) – Terénní program	32 000	32 000
Náchod	o. s. Laxus – Terénní program	20 000	20 000
Dobruška	o. s. Laxus – Terénní program	5 000	5 000
Jičín	o. s. Laxus – Terénní program	30 000	30 000

Hostinné	Sdružení ozdravoven a léčeben okresu Trutnov (RIAPS)- Terénní program	10 000	10 000
Trutnov	Sdružení ozdravoven a léčeben okresu Trutnov (RIAPS) – Terénní program	10 000	10 000
Rychnov nad Kněžnou	o. s. Laxus – Terénní program	40 000	40 000
Celkem	...	1 276 000	1 231 000

Ostatní zdroje (nikoliv však prostředky vydávané přímo ze státního rozpočtu, ty se zjišťují prostřednictvím ČSÚ)

Výdaje	Popis	Výše (v Kč)	Výše (v Kč) na vrub nelegálních drog
Zdroj 1			
Zdroj 2			
Zdroj 3			
Zdroj 4			
atd.			
Celkem	...		

Souhrn výdajů podle typu služeb/podle účelu

Typ služeb	Rozpočet kraje (v Kč)	Rozpočty obcí (v Kč)	Ostatní zdroje (v Kč)
Primárně-preventivní programy škol a školských zařízení	261 000	5 000	852 000 Program I MŠMT
Primárně-preventivní programy NNO, případně jiných subjektů	75 000	80 000	0
Primární prevence celkem	336 000	85 000	852 000
Terénní programy	2 154 411**	472 000	
Kontaktní centra	2 707 042**	350 000	
Harm reduction celkem	4 861 453	812 000	
Ambulantní léčba NNO		250 000	
Substituční léčba			
Ostatní ambulantní AT/medicínská léčba	75 000		
Lůžková AT/medicínská léčba			
Terapeutické komunity			
Služby NNO ve vězení		60 000	
Léčba celkem	75 000	310 000	
Následná péče			
Záchytné stanice	4 361 000***		
Informace/výzkum/koordinace*			
Ostatní*		59 000	
CELKEM	9 633 453	1 276 000	852 000

* Svěpomocná skupina pro alkoholiky a gamblery

** Součástí této částky jsou i finance z individuálního projektu Královéhradeckého kraje „Služby sociální prevence v Královéhradeckém kraji“, prostřednictvím kterého jsou služby financovány.

*** Prostředky, které poskytl kraj jako zřizovatel na provoz.

4 Situace na drogové scéně

Stejně tak, jako v letech předchozích, zůstává drogová scéna především pervitinová, marihuana, alkohol a tabák jsou u uživatelů samozřejmostí. Z Výroční zprávy Hygienické stanice hl. m. Prahy vyplývá, že celkový počet uživatelů – žadatelů o léčbu v Královéhradeckém kraji je 240 (v roce 2008 – 202). Lze tedy sledovat mírný nárůst oproti situaci v předešlém roce.

4.1 Incidence, prevalence a nejčastěji užívané drogy

Incidence a prevalence uživatelů drog – žadatelů o léčbu

Kraj	Všichni klienti				Z toho ve věkové skupině 15-39 let			
	Počet/incidence na 100 000 obyvatel		Počet/prevalence na 100 000 obyvatel		Počet nových/incidence na 100 000 obyvatel		Počet všech/prevalence na 100 000 obyvatel	
Královéhradecký	171	31,1	239	43,4	160	80,5	224	112,7
Česká republika	4 318	41,8	8 763	84,9	4041	106,2	8 139	213,9

Zdroj: Hygienická stanice hl. m. Prahy – Výroční zpráva ČR 2009

Incidence a prevalence léčených problémových uživatelů drog 2009

Kraj	Všichni PUD				Z toho ve věkové skupině 15-39 let			
	Incidence (FTD)		Prevalence		Incidence (FTD)		Prevalence	
	Počet/incidence na 100 000 obyvatel		Počet/prevalence na 100 000 obyvatel		Počet/incidence na 100 000 obyvatel		Počet/prevalence na 100 000 obyvatel	
Královéhradecký	161	29,2	220	40	151	76	206	103,6
Česká republika	3 607	34,9	7 811	75,7	3412	89,7	7 294	191,7

Zdroj: Hygienická stanice hl. m. Prahy – Výroční zpráva ČR 2009

Uživatelé drog a jejich základní drogy v roce 2009

	skupiny základní drogy										
		heroin, ostatní opiáty	pervitin, ostatní stimulantia	kanabinoidy	halucinogeny	rozpustidla	sedativa, hypnotika	jiné drogy, léky	neznámá	celkem uživatelů	gambling
Královéhradecký	Počet	40	154	42	*	1	2	1	*	240	18
	%	16,7	64,2	17,5	*	0,4	0,8	0,4	*	100	7
Česká republika	Počet	2053	5281	1121	10	47	68	26	157	8763	274
	%	23,4	60,3	12,8	0,1	0,5	0,8	0,3	1,8	100	3

Zdroj: Hygienická stanice hl. m. Prahy – Výroční zpráva ČR 2009

Mezi způsoby aplikace i nadále převažuje aplikace injekční, následuje kouření, inhalace/šňupání a na posledním místě je požití.

4.2 Infekční onemocnění

V oblasti drogové epidemiologie zůstávají jedním z hlavních zdravotních indikátorů virové hepatitidy.

V Královéhradeckém kraji se virová hepatitida typu A vyskytla v 67 případech, z nichž 5 bylo u injekčních narkomanů, akutní virová hepatitida typu B ve 3 případech (žádný z nich nebyl injekční narkoman), chronická virová hepatitida typu B se objevila v 5 případech (žádný z nich nebyl injekční narkoman), akutní virová hepatitida typu C se vyskytla v 5 případech, z nichž 1 byl injekční narkoman, chronické virové hepatitidy typu C se objevilo 25 případů, z nichž 15 případů bylo u injekčních narkomanů.

Dle kumulativních údajů Národní referenční laboratoře pro AIDS ke dni 31. 1. 2010 bylo v Královéhradeckém kraji evidováno 8 případů AIDS a 25 případů HIV infekce. V celé ČR je to pak 292 nemocných s AIDS a 1358 HIV pozitivních osob.

V roce 2009 byl v Královéhradeckém kraji hlášen 1 případ akutní intoxikace v souvislosti s užitím drogy (pervitin a ostatní stimulantia).

4.3 Terénní programy a kontaktní centra

V Královéhradeckém kraji fungují dvě organizace, které zabezpečují terénní programy a kontaktní centra, jsou jimi o. s. Laxus a Sdružení ozdravoven a léčeben okresu Trutnov – RIAPS Trutnov.

Kontaktní centra jsou v Královéhradeckém kraji 2, a to v Hradci Králové a v Trutnově. V roce 2009 využilo služeb kontaktního centra o. s. Laxus 257 klientů, z toho 249 uživatelů drog. Typickým klientem programu je muž, cca 27 let s nedokončeným středoškolským vzděláním, pravidelný uživatel pervitinu, který užívá 3 – 4 roky.

Služeb kontaktního centra RIAPS Trutnov využilo 187 klientů, z toho 155 uživatelů drog. Program nabízí možnost testování na HIV, VHC, VHB a syfilis. Nabídka harm reduction materiálu byla rozšířena o želatinové kapsle.

Terénní program RIAPS Trutnov je poskytován na území okresu Trutnov, ve městech Dvůr Králové nad Labem, Vrchlabí, Hostinné a Trutnov. Služeb programu v roce 2009 využilo 54 klientů.

Terénní program o. s. Laxus se v polovině roku 2009 rozšířil i do regionu Trutnovsko. V současné době tedy program působí ve 4 regionech Královéhradeckého kraje, kterými jsou Jičín (4 obce – Jičín, Hořice, Lázně Bělohrad, Nová Paka), Náchod (5 obcí – Náchod, Jaroměř, Nově Město n/M, Česká Skalice, Červený Kostelec), Rychnov nad Kněžnou (6 obcí – Kostelec n. Orlicí, Týniště n. Orlicí, Dobruška, Opočno, Vamberk, Rychnov nad Kněžnou) a Trutnov (5 obcí – Vrchlabí, Hostinné, Žacléř, Dvůr Králové nad Labem, Úpice).

Neustále pokračujícím trendem je snižování počtu kontaktů terénního programu v Hradci Králové (v roce 2008 – 191, v roce 2009 – 72) a navyšování počtu kontaktů v lokalitách mimo Hradec Králové a okolních menších městech (rok 2008 – 941, rok 2009 – 1 147). (Závěrečná zpráva o. s. Laxus za rok 2009)

Typickým klientem terénního programu je muž, cca 25 let, injekční uživatel pervitinu.

V Hradci Králové proběhl v roce 2009 výzkum s názvem „Monitoring drogové scény v HK v roce 2009“, který byl realizován o. s. Laxus v rámci terénního programu.

Pozitivním trendem je neustále se zvyšující počet vyměněných injekčních stříkaček. V RIAPS Trutnov bylo v roce 2009 vyměněno 50 362 kusů (v roce 2008 – 40 848) a o. s. Laxus vyměnilo 149 293 kusů (v roce 2008 – 141 306). Celkově bylo v roce 2009 vyměněno 199 655 injekčních setů (rok 2008 – 173 417).

Počet kontaktů a vyměněných setů dle jednotlivých terénních programů

Hradec Králové (o. s. Laxus)				Regionální terénní program (o. s. Laxus)			Terénní program RIAPS Trutnov		
rok	Kontakty	1. kontakt	Vydané stříkačky	Kontakty	1. kontakt	Vydané stříkačky	Kontakty	1. kontakt	Vydané stříkačky
2006	537	11	3 684	600	34	25 540	80	5	5 339
2007	235	16	1 862	905	62	35 385	103	1	5 261
2008	191	22	8 416	941	78	35 138	97	27	8 737
2009	72	28	975	1 147	110	55 937	215	27	16 469

Zdroj: Závěrečná zpráva o. s. Laxus

Terénní programy o. s. Laxus celkem

Rok	osoby	kontakty	1.K	VIP	Out
1999	195	2 846	142	1 474	6 056
2000	155	973	75	691	2 816
2001	141	1 229	33	910	4 324
2002	157	1 252	57	948	5 660
2003	192	1 168	92	818	6 624
2004	182	937	92	709	13 079
2005	201	1 642	72	1 046	27 775
2006	157	1 137	45	867	29 224
2007	210	1 140	78	925	37 247
2008	217	1 132	100	963	43 554
2009	222	1 219	138	1 022	56 912

Zdroj: Závěrečná zpráva o. s. Laxus

Srovnání vybraných statistických dat za roky 2005 – 2009 – Kontaktní centrum o. s. Laxus

	2005	2006	2007	2008	2009
Klienti UD	284	247	220	253	249
Osobní kontakty	3 841	3 754	3 055	3 119	4 028
První kontakty	157	91	75	92	81
Celkem poskytnuté výkony*	4 565	4 017	3 548	3 162	4 801
Počet výměn	1 234	1 312	1 398	1 516	1 547
Vyměněný materiál	42 881	56 504	78 412	97 752	92 381
Poradenství	136	101	174	194	295

*Celkem poskytnuté výkony = výměnný program+servis+intervence+poradenství+testy+reference

Zdroj: Závěrečná zpráva o. s. Laxus

Vykazující léčebná/kontaktní centra podle typu zařízení a kraje

Typ zařízení	Nízkoprahová	Ambulantní - zdravotnická	Ambulantní - nezdravotnická	Lůžková	Celkem L/K center
Královéhradecký	2	8	1	2	13
Česká republika	72	111	35	58	276
%	26,1	40,2	12,7	21	100

Zdroj: Hygienická stanice hl. m. Prahy – Výroční zpráva ČR 2009

4.4 Ambulantní zařízení

V Královéhradeckém kraji působí Ambulantní centrum o. s. Laxus se sídlem v Hradci Králové, Ambulance Sdružení ozdravoven a léčebeň okresu Trutnov – RIAPS se sídlem ve Dvoře Králové nad Labem a několik AT ordinací.

Počet klientů Ambulantního centra o. s. Laxus v letošním roce mírně poklesl, ale počet osobních kontaktů i počet individuálních konzultací vzrůstá. Typickým klientem je muž s průměrným věkem 27,3 let, injekční uživatel. Převládající primární drogovou je pervitin, narůstá počet osob závislých na alkoholu a patologických hráčů. (Závěrečná zpráva o. s. Laxus za rok 2009)

AT ordinací je v Královéhradeckém kraji v současné době 7, nicméně s konkrétním počtem je neustále problém. Ve většině případů funguje 1 AT ordinace v jednom okrese. Jedná se o AT ordinaci v Trutnově (okres Trutnov), v Rychnově nad Kněžnou (okres Rychnov nad Kněžnou) a v Novém Městě nad Metují (okres Náchod). V okrese Jičín jsou pak 2 AT ordinace (1 v Jičíně a 1 v Nové Pace), stejně tak jako v okrese Hradec Králové, kde fungují 2 AT ordinace, obě se sídlem v Hradci Králové.

Počet klientů a kontaktů Ambulantního centra Laxus

	2007	2008	2009
klienti celkem	235	236	227
z toho UD	125	106	117
osobní kontakty celkem	1015	878	1001
individuální poradenství (počet konzultací)	559	471	579
rodinné poradenství (počet konzultací)	181	156	158

Zdroj: Závěrečná zpráva o. s. Laxus

4.4.1 *Poradna pro alkoholismus a jiné toxikomanie*

V roce 2009 navštěvovalo poradnu 312 klientů - 247 klientů závislých na alkoholu, 42 klientů závislých na nealkoholových drogách a 23 klientů závislých na hracích automatech. Celkem bylo v poradně provedeno 2 137 výkonů, z toho 1 408 osobních konzultací s klienty (dále konzultace s rodinou a telefonické konzultace).

4.5 *Léčebna návykových nemocí Nechanice*

Léčebna návykových nemocí Nechanice funguje pod Fakultní nemocnicí Hradec Králové. Cílovou skupinou jsou muži i ženy, starší 18 let, závislí na alkoholu a jiných návykových látkách a patologičtí hráči. Léčebna návykových nemocí v Nechanicích je jediným zařízením v Královéhradeckém kraji, které poskytuje specializovanou odvykací léčbu.

V roce 2009 využilo služeb léčebny 275 pacientů (detoxifikační oddělení + léčebna). V porovnání s rokem 2008 bylo léčeno více pacientů s drogovou závislostí a patologickým hráčstvím na úkor počtu pacientů se závislostí na alkoholu.

4.6 *Protialkoholní záchytná stanice*

V Královéhradeckém kraji je zřízena jedna Protialkoholní záchytná stanice, která má sídlo v Hradci Králové.

V roce 2009 zde bylo provedeno 229 odběrů krve na alkohol a 5 na toxikologii. Nejvíce zadržovaných bylo ve věkové hranici 31 – 50 let a to 506 osob. Nejčastěji se jednalo o osoby nezaměstnané – 587 případů. Důvodem příjmu bylo u žen nejčastěji ohrožení vlastní osoby (62 případů), u mužů pak trestná činnost (374 případů).

Protialkoholní záchytná stanice

	2007	2008	2009
počet osob	1046	965	997
muži	894	840	868
ženy	152	125	129
počet intoxikovaných jinou látkou	5	6	2

Zdroj: Protialkoholní záchytná stanice Královéhradeckého kraje

4.7 Drogové služby ve vězení

Drogové služby ve vězení poskytuje v Královéhradeckém kraji o. s. Laxus. Tato organizace působí v 6 věznicích na území 3 krajů (Královéhradecký, Pardubický a Vysočina). Jedná se o Vazební věznici Hradec Králové (2x měsíčně), VV HK – Samostatné oddělení pro výkon trestu Pouchov (3 – 4x měsíčně), Věznici Pardubice (2x měsíčně), Věznici Odolov (1x měsíčně), Věznici Světlá nad Sázavou (1x měsíčně 2 dny) a Věznici Valdice (2x měsíčně).

V roce 2009 bylo v rámci přímě individuální práce v kontaktu s tímto programem 258 klientů. Mezi klienty převažují muži (59%). Typickým klientem programu je muž ve věku 23 – 27 let, injekční uživatel pervitinu, který je opakovaně v konfliktu se zákonem. U žen je častěji než u mužů primární drogou heroin nebo Subutex. Většina klientek má děti, o které se chtějí po propuštění starat. Jsou více nakloněny následné péči po výstupu. (Závěrečná zpráva o. s. Laxus)

Přehled aktivit v jednotlivých věznicích

Věznice	Počet klientů	Počet návštěv	Počet kontaktů	Z toho: první kontakty	Individuální terap./por.	Skupinová terap./por.	Besedy s klienty
Vazební věznice Hradec Králové (VV HK)	36	21	49	27	49	nerealizuje se	4 pro 56 osob
VV HK - Samostatné oddělení pro výkon trestu Pouchov	16	24	55	7	55	nerealizuje se	1 pro 3 osoby
Věznice Pardubice	31	15	112	16	81	31 (6 skupin)	1 pro 22 osob
Věznice Odolov	45	20	120	29	120	nerealizuje se	0
Věznice Světlá nad Sázavou	95	60	353	58	317	36 (3 skupiny)	0
Věznice Valdice	41	38	348	23	161	187 (17 skupin)	0

Zdroj: Závěrečná zpráva o. s. Laxus

Klienti a kontakty drogových služeb (všechny věznice)

	2005	2006	2007	2008	2009
Klientů celkem	91	179	165	227	258
1. kontakt	85	152	121	161	160
Osobní kontakt	305	527	596	902	1037
Individuální poradenství	236	418	463	635	783

Zdroj: Závěrečná zpráva o. s. Laxus

4.8 Drogová trestná činnost a činnost Policie ČR

V rámci Královéhradeckého kraje působí Expozitura národní protidrogové centrály a specializovaný tým TOXI Správy Východočeského kraje se sídlem v Hradci Králové. Kromě snahy snížit objem drog na trhu, snížit jejich dostupnost a minimalizovat rizika spojená s nelegálním obchodem drog, je práce tohoto týmu zaměřena také na výrobce, pěstitele a distributory těchto látek.

Ze zprávy o činnosti TOXI týmu Správy Východočeského kraje vyplývá, že v roce 2009 došlo v regionu východních Čech k velkému nárůstu počtu výrobců drog. Mezi nejvíce nelegálně vyráběné a distribuované drogy patří pervitin (metamfeatmin) a marihuana. Poté co v lednu roku 2009 vstoupil v platnost zákon o limitovaném prodeji léků s obsahem pseudoefedrinu, začaly se tyto léky ve velkém množství dovážet ze sousedního Polska.

V roce 2009 bylo v rámci Královéhradeckého kraje realizováno 89 případů se 109 podezřelými a proti 172 osobám bylo vedeno trestní řízení pro podezření ze spáchání drogové trestné činnosti.

Drogová trestná činnost v Královéhradeckém kraji v roce 2009

TSK	Název	Objasněno			Spácháno skutků			
		Zjištěno	Počet	Tj. %	Alkohol	Nezletilí 1 - 14 let	Mladiství 15 - 17 let	Děti 1 - 17 let
311-590	Majetkové činy celkem:	11 327	3 686	32,50	137	122	361	455
635	Ned.výr. a d.psych.l. a jedů pro J	151	147	97,40	0	17	10	27
636	Šíření toxikománie	0	0	0	0	0	0	0
641	Ned.výr. a d.psych.l. a jedů pro S	21	21	100	0	1	0	1
642	Ned.výr. a d.psych.l. a jedů pro V	7	4	57,10	0	0	0	0

Zdroj: Policie České republiky

Drogová trestná činnost v Královéhradeckém kraji v roce 2009 – počet stíhaných a vyšetřovaných osob

TSK	Název	Stíháno, vyšetřováno osob			
		Celkem	Recidivisté	Nezletilí 1 - 14 let	Mladiství 15 - 17 let
311-590	Majetkové činy celkem:	2 514	1 482	108	258
635	Ned.výr. a d.psych.l. a jedů pro J	136	71	13	13
636	Šíření toxikománie	4	0	0	0
641	Ned.výr. a d.psych.l. a jedů pro S	19	5	2	0
642	Ned.výr. a d.psych.l. a jedů pro V	2	2	0	0

Zdroj: Policie České republiky

4.8.1 Probační a mediační služba ČR

V Hradci Králové funguje Středisko probační a mediační služby ČR, které se mimo jiné zabývá činy spojenými s drogovou kriminalitou.

Nejčastěji ukládanými alternativními tresty u drogové kriminality jsou podmíněné odsouzení s dohledem a obecně prospěšné práce. V roce 2009 řešilo toto středisko 6 případů týkajících se přímo drogové kriminality. Je zde však i mnoho dalších činů, které byly spojeny s užíváním drog – toto se však neeviduje přímo ve statistikách a tudíž přesná čísla jsou známa pouze u činů týkajících se přímo tzv. „drogových paragrafů“.

Středisko probační a mediační služby v Hradci Králové spolupracuje s Laxus o. s. a AT ambulancí Fakultní nemocnice Hradec Králové.

Do roku 2009 zde fungoval „Probační program pro mladé uživatele“, který zajišťovalo Laxus o. s.. Tento program byl však, vzhledem k nedostatečné finanční podpoře z Ministerstva spravedlnosti, ukončen.

V rámci úzké spolupráce funguje Multidisciplinární tým pro mládež (mladiství+nezletilí), který se zabývá komplexní problematikou týkající se mládeže, včetně drogové problematiky.

V současné době zde fungují probační programy „Ankora“ (mladiství) a „Právo pro každý den“ (nezletilí).

5 Služby poskytované uživatelům drog a osobám ohroženým drogou

V Královéhradeckém kraji fungují dvě kontaktní centra (Sdružení ozdravoven a léčeben okresu Trutnov – RIAPS Trutnov a o. s. Laxus), dva terénní programy (Sdružení ozdravoven a léčeben okresu Trutnov – RIAPS Trutnov, o. s. Laxus), drogové služby ve vězení o. s. Laxus, Léčebna návykových nemocí Nechanice, ambulantní centrum o. s. Laxus, ambulance Sdružení ozdravoven a léčeben okresu Trutnov – RIAPS a několik AT ambulancí. Rozsah služeb v Královéhradeckém kraji se jeví, jako dostačující, nicméně některé služby zde úplně chybí. Jedná se především o certifikovaný program primární prevence a doléčovací zařízení.

Služby doléčovacího zařízení částečně nabízí Ambulantní centrum o. s. Laxus a AT ambulance Fakultní nemocnice Hradec Králové. Zřízení samostatného doléčovacího zařízení se však neplánuje.

V roce 2009 proběhla recertifikace programů o. s. Laxus, konkrétně Kontaktního centra a Terénních programů, oba tyto programy měly certifikaci do 25. 9. 2009. Certifikace proběhla úspěšně a oba programy získaly certifikaci do srpna roku 2012. V červnu roku 2009 získalo certifikát také Sdružení ozdravoven a léčeben okresu Trutnov – RIAPS, konkrétně Terénní program, který do této doby certifikaci neměl. Certifikát je udělen do 19. 3. 2012. Sdružení ozdravoven a léčeben okresu Trutnov –

RIAPS požádalo také o recertifikaci programu Kontaktního centra, kterému končila platnost certifikátu 25. 9. 2009, v listopadu zde proběhlo úspěšné místní šetření a certifikační tým doporučil certifikát udělit.

Situace v protidrogových službách se nijak výrazně nemění, stávající služby se nerozšiřují ani nezanikají. Dle dostupných informací se daří i vzájemná spolupráce mezi jednotlivými subjekty.

V Hradci Králové a jeho okolí působí také 3 významná zařízení poskytující substituční léčbu uživatelům drog. Jde o 2 substituční programy v Hradci Králové a 1 substituční program ve Dvoře Králové nad Labem. První z těchto programů je poskytován v AT ambulanci, která je zřízena při Protialkoholní záchytné stanici Královéhradeckého kraje, druhý program je poskytován v AT ambulanci spadající pod Fakultní nemocnici Hradec Králové a poslední z těchto programů je poskytován AT ambulancí ve Dvoře Králové nad Labem, která spadá pod Sdružení ozdravoven a léčeben okresu Trutnov – RIAPS Trutnov.

Důležitým zařízením, které napomáhá uživatelům drog při počátečním vstupu do léčby je příjmová detoxifikační jednotka Léčebny návykových nemocí v Nechanicích, která je taktéž zřízena Fakultní nemocnicí Hradec Králové.

Téměř úplná absence certifikovaných služeb primární prevence v našem kraji se z hlediska poptávky jeví jako palčivé téma. Školy, resp. školští metodici prevence (dále ŠMP) se často na Krajský úřad obracejí s dotazem, na koho se mohou obrátit, pokud chtějí přizvat externí organizaci, která by byla schopna dlouhodobě pracovat na primární prevenci na škole. Je vždy smutným zjištěním, že žádná organizace, která by byla schopná profesionálně, dlouhodobě a systematicky se školou spolupracovat, v Královéhradeckém kraji není a organizace fungující v jiném regionu nemají dostatečnou kapacitu, aby mohly pracovat 100 km daleko od pracoviště.

V roce 2009 dlouhodobě pracuje na území KHK v oblasti prevence rizikového chování pouze o. s. Semiramis (Centrum primární prevence, pobočka Mladá Boleslav), které poskytuje Dlouhodobý program primární prevence rizikového chování pro ZŠ Hradec Králové (4 školy) a zajišťuje odborné setkávání školních metodiků prevence základních škol v Hradci Králové. O. s. Semiramis má certifikaci MŠMT pro program v oblasti užívání návykových látek.

Absence certifikované organizace v oblasti primární prevence se jeví jako palčivé téma, které bude nutné v budoucích letech vyřešit. Jednou z možností jak rozšířit služby v této oblasti a zefektivnit práci organizací v našem kraji je i účast NNO ve výzvách na globální granty KHK pro prioritní osu 1 v OPVK (Operační program Vzdělávání pro konkurenceschopnost).

5.1 Činnost v oblasti školství

Prevence rizikového chování je primárně řešena odborem školství Krajského úřadu Královéhradeckého kraje a je plněna v souladu se Strategií prevence rizikových projevů chování u dětí a mládeže v působnosti resortu školství, mládeže a tělovýchovy na období let 2009 až 2012 a dalšími platnými metodickými pokyny.

Celkem byla školám a školským zařízením poskytnuta ze státního rozpočtu na podporu 39 preventivních programů účelově vázaná dotace ve výši 852.000,- Kč. Z celkového počtu podpořených projektů bylo 18 zaměřeno na oblast prevence užívání návykových látek.

V Královéhradeckém kraji je také podporován projekt Škola podporující zdraví (dále jen ŠPZ), který je projektem Světové zdravotnické organizace (WHO), do kterého se zapojila i Česká republika. Vychází z usnesení vlády České republiky ze dne 30. října 2002 k Dlouhodobému programu zlepšování zdravotního stavu obyvatelstva České republiky - Zdraví pro všechny v 21. století a z dokumentu Ministerstva zdravotnictví ČR Dlouhodobý program zlepšování zdravotního stavu obyvatelstva ČR - Zdraví pro všechny v 21. století (Ministerstvo zdravotnictví, 2003). Krajská síť škol podporující zdraví Královéhradeckého kraje byla ustavena v roce 2006 v prostorách Krajské hygienické stanice Královéhradeckého kraje za účasti dvou zástupců Státního zdravotního ústavu v Praze, dále zástupců škol zapojených do tohoto projektu (v současné době se jedná o 18 škol), zástupců Krajské hygienické stanice, Zdravotního ústavu se sídlem v Hradci Králové a pracovníků odboru školství Krajského úřadu Královéhradeckého kraje.

Programy primární prevence (mimo škol a školských zařízení)

Název projektu/programu	Realizátor programu (pracoviště)	Cílová skupina	Charakteristika aktivit	Počet akcí/osob	Typ PP dle standardů	PP Všeobecná/ Selektivní/ Indikovaná	Certifikát odb. způs. udělen (typ služby a do...)
Odborné setkávání školních metodiků prevence základních škol v Hradci Králové	Semiramis o. s., Dlabačova 2208, Nymburk	Školní metodici prevence	Setkávání, kde jsou předávány informace, zkušenosti aj. Lektory jsou pracovníci Centra PP	4 setkání/ v průměru 10 osob			
Biskupství královéhradecké	Orientační dny	Žáci ZŠ a SŠ	Dvoudenní výjezdy				

			(adaptéry) pro školní kolektivy				
--	--	--	---------------------------------------	--	--	--	--

Služby v oblasti snižování rizik

Název projektu/ programu	Realizátor	Cílová skupina	Počet osob, kt. služby využily v r. 2009/z toho UD	Počet kontaktů ¹ v r. 2009	Počet výměn ² v r. 2009	Počet vydaných inj. stř. v r. 2009	Územní působnost, spádovost	Certifikát odb. způs. udělen (typ služby a do...)
Kontaktní centrum na malém městě	RIAPS Trutnov	Uživatelé návykových látek a jejich blízcí	187/155	1847	570	33 893	Okres Trutnov	Ano – kontaktní a poradenské služby do 25. 9. 2009 (proběhlo místní šetření)
Terénní program na malém městě	RIAPS Trutnov	Uživatelé návykových látek, odborná a laická veřejnost	63/54	215	152	16 469	Okres Trutnov	Ano – terénní program do 19. 3. 2012
Drogové služby ve vězení	o. s. Laxus	Uživatelé drog ve výkonu trestu nebo vazební věznici a vězeňský personál	258/258	1037			Hradec Králové Pardubice Odolov Světlá nad Sázavou Valdice	Ne
Ambulantní centrum	o. s. Laxus	Uživatelé drog, abstinující, osoby blízké	227/117	1001			Královéhradecký kraj	Ano – ambulantní centrum do 3. 7. 2011

¹ Kontakt: Každá návštěva/situace, při které dochází k interakci mezi klientem a pracovníkem programu (tzn. poskytnutí určité služby, informace, nebo poradenství - včetně skupinového. Příjem telefonického hovoru není kontakt.

² Výměna: Kontakt, při kterém dochází k výměně (příp. jen odevzdání či výdeji) jedné nebo více injekčních jehel.

Terénní programy	o. s. Laxus	Problémoví uživatelé drog	222	2 175	1 022	56 912	Královéhradecký kraj mimo okresu Trutnov – od 1. 7. i okres Trutnov	Ano – terénní program do 18. 8. 2012
Kontaktní centrum	o. s. Laxus	Uživatelé drog, osoby blízké	257/249	4 020	1 547	92 381	Hradec Králové a okolní lokality	Ano – kontaktní a poradenské služby do 17. 8. 2012

Služby v oblasti léčby a resocializace

Název projektu/programu	Realizátor	Typ služby	Cílová skupina	Kapacita/rok	Počet osob, kt. služby zař. využily v r. 2009	Počet nově evid. žádostí o léčbu v r. 2009	Územní působnost, spádovost	Certifikát odb. způs. udělen (typ služby a do...)
Příjmové detoxifikační oddělení Léčebny návykových nemocí	Fakultní nemocnice Hradec Králové	detoxifikace	Uživatelé drog, alkoholu	6 lůžek	180		Česká republika	Ne
Léčebna návykových nemocí	Fakultní nemocnice Hradec Králové	léčebna	Uživatelé drog, alkoholu, gambleři	50 lůžek	247	206 (léčebna + detox. oddělení)	Česká republika	Ne
Substituční program	Fakultní nemocnice Hradec Králové	Substituční program	Injekční uživatelé drog	50	49	2 (1. kontakt)	Pardubický a Královéhradecký kraj	Ne

*Celkový počet pacientů LNN byl 275 (léčebna + detoxifikace), jelikož pacienti po detoxifikaci zpravidla přecházejí na lůžka léčebny.

Jiné aktivity v oblasti protidrogové politiky (např. konference, semináře, výzkumy, analýzy apod.)

Název aktivity	Realizátor	Cílová skupina	Popis aktivity
Monitoring drogové scény v HK v roce 2009	o. s. Laxus	Jedinci ve věku 15 – 30 let	Semistrukturované interview – dotazování na informace o drogové scéně, pozorování drogové scény a výzkum v lékárnách
Průběžná evaluace změn chování klientů kontaktního centra	RIAPS Trutnov	Injekční uživatelé drog	Evaluační škály, dotazování (rozhovor s klienty)

Monitoring drogové scény probíhal od dubna do listopadu 2009 ve vybraných lokalitách Hradce Králové. Respondenty byli náhodně vybraní jedinci ve věku 15 -30 let z vytipovaných lokalit, kteří pravděpodobně mohli mít informace o drogové scéně v Hradci Králové. Cílem výzkumu bylo především zmapování aktuální situace užívání drog v Hradci Králové pro potřeby Terénního programu Laxus o. s. (převažující typy drog, stereotypy a způsob braní, velikost místní scény, vyhledat injekční uživatele drog, kteří nejsou v kontaktu s žádným programem Laxus o. s.). (Závěrečná zpráva o. s. Laxus)

Výzkum „Průběžná evaluace změn chování klientů kontaktního centra“ probíhal od září roku 2006 do ledna roku 2009 a v roce 2009 byl vyhodnocen. První výzkumnou metodou byly evaluační škály, které sledovaly 3 hlavní oblasti – minimalizace zdravotních rizik spojených s užíváním návykových látek, včetně přenosu infekčních chorob; sociální integrace a samotné užívání návykových látek – pro dané oblasti bylo vytvořeno sedm sledovaných škál. Druhou výzkumnou metodou byl pak rozhovor, který sledoval, co ovlivňuje klienty Kontaktního centra v Trutnově směrem k pozitivním posunům v oblasti užívání návykových látek. (O. Trunečková, Průběžná evaluace změn chování klientů kontaktního centra)

6 Krajské strategie, plány, analýzy...

Krajská strategie protidrogové politiky

Ano

na období: 2008 - 2010

- **Akční plán**

Ano

- na období: 2008 - 2010

- vazba na rozpočet: Ano
 - **Oblast služeb drogové prevence (primární, sekundární a terciární) zpracována v komunitním plánu kraje (popř. obcí)**
Ano
 - vazba na rozpočet: Ano
 - **Provedené studie, analýzy, průzkumy v oblasti drog**
(název, autor, kontakt)
 - **Optimalizace sítě poskytovatelů služeb drogové prevence kraje**
(na základě provedené analýzy potřeb a služeb)
 - finanční ukazatele: Ano – Ne
- Ne**

7 Další údaje – různé

- **Kontaktní údaje o zařízeních, která působí na území kraje**

AT ordinace:

Hradec Králové

Brněnská 88, Hradec Králové, 500 08

Kontaktní osoba: MUDr. Vlastimil Kyrál, tel. 495 218 550, email: zachytka.hk@tiscali.cz

Hradec Králové

Sokolská 581, Hradec Králové, 500 05

Kontaktní osoba: MUDr. Jela Hrnčiarová, tel. 495 832 221

Jičín

17. listopadu 861, Jičín, 506 01

Kontaktní osoba: MUDr. Jan Krabec, tel. 493 522 056

Nové Město nad Metují

T. G. Masaryka 367, Nové Město nad Metují, 549 01

Kontaktní osoba: Jana Jančíková, tel. 491 474 169

Nová Paka

Kotíkova 1817, Nová Paka, 509 01

Kontaktní osoba: MUDr. Eliška Roučková, tel. 493 722 314

Rychnov nad Kněžnou

Poliklinika s.r.o., Jiráskova 1389, Rychnov nad Kněžnou, 516 01

Kontaktní osoba: MUDr. Věra Ruferová, tel. 494 515 683

Trutnov

Železničářská 506, Trutnov, 541 01

Kontaktní osoba: MUDr. Zuzana Ernestová, tel. 499 329 121

Fakultní nemocnice

Detoxifikační jednotka (Příjmové oddělení)

Vaňhalova ul. 224, Nechanice 503 15

Kontaktní osoba: MUDr. Jela Hrnčiarová, tel. 495 800 952, fax: 495 441 105, email:
hrciarovaj@lfhk.cuni.cz

Léčebna návykových nemocí

Vaňhalova ul. 224, Nechanice 503 15

Kontaktní osoba: MUDr. Jela Hrnčiarová, tel. 495 800 952, fax: 495 441 105, email:
hrciarovaj@lfhk.cuni.cz

Substituční program

Sokolská 581, Hradec Králové, 500 05, pouze ve čtvrtek

Kontaktní osoba: MUDr. Jela Hrnčiarová, tel. 495 832 221, email: hrciarovaj@lfhk.cuni.cz

Laxus, občanské sdružení

Ambulantní program

Nerudova 1361, Hradec Králové, 500 02, www.laxus.cz

Kontaktní osoba: Mgr. Jana Ženíšková, tel. 495 515 907, email: ambulance.hradec@laxus.cz

Drogové služby ve vězení

Nerudova 1361, Hradec Králové, 500 02, www.laxus.cz

Kontaktní osoba: Mgr. Jana Ženíšková, tel. 495 515 907, email: dsv@laxus.cz

Kontaktní centrum

Říční 1252/3a, Hradec Králové, 500 03, www.laxus.cz

Kontaktní osoba: Bc. Eva Krejcarová, tel. 495 513 977, email: kacko.hradec@laxus.cz

Terénní programy Královéhradecký kraj

Říční 1252/3a, Hradec Králové 2, 500 02, www.laxus.cz

Kontaktní osoba: Mgr. Markéta Černá, tel. 776 626 309, 777 626 309, email: teren.hradec@laxus.cz

Toxi tým

Ulrichovo nám. 810, Hradec Králové, 501 01

Kontaktní osoba: kpt. Bc. Ludvík Berger, tel. 974 521 319, email: spasvck@mvcr.cz

Protialkoholní záchytná stanice

Brněnská 88, Hradec Králové, 500 08

Kontaktní osoba: MUDr. Vlastimil Kyrál, tel. 495 218 550, email: zachytka.hk@tiscali.cz

Sdružení ozdravoven a léčeben okresu Trutnov – RIAPS Trutnov

Kontaktní centrum

Náchodská 359, Trutnov, 541 01, www.riaps.cz

Kontaktní osoba: Mgr. Ondřej Čalovka, tel. 499 814 890, 731 441 267

email: harm.reduction@seznam.cz

Terénní program Trutnovsko

Náchodská 359, Trutnov, 541 01, www.riaps.cz

Kontaktní osoba: Mgr. Ondřej Čalovka, tel. 499 814 890, 731 441 269

email: harm.reduction@seznam.cz

Psychiatrická ambulance

Presslova 449, Dvůr Králové nad Labem, 544 01

Kontaktní osoba: MUDr. Zuzana Kozáková, tel. 499 320 517, email: psychiatrie.dvur@seznam.cz

Výchovný ústav a školní jídelna Husův domov

- školské zařízení pro výkon ústavní výchovy
- oddělení pro klienty experimentující s návykovými látkami a drogově závislé

Vrchlického 700, Dvůr Králové nad Labem, 544 01, www.husuvdomov.cz

Kontaktní osoba: Mgr. Jan Votava, MUDr. Jaroslav Poláček, tel. 499 320 561, email:
husuvdomov@husuvdomov.cz

- **Link na internetovou prezentaci kraje, věnovanou drogám**

<http://www.kr-kralovehradecky.cz/scripts/detail.php?pgid=150>